

FORUM FUNKTIONSHINDER

– informationscenter, bibliotek, rådgivning, utbildning, arrangemang

Kurser och arrangemang för anhöriga våren 2012

Forum Funktionshinder är ett informationscenter för alla som är intresserade av frågor som rör funktionsnedsättningar, både privat och yrkesmässigt. Det här programmet innehåller kurser och arrangemang för föräldrar och andra anhöriga till barn, tonåringar och vuxna med funktionsnedsättning.

**Programmet finns även på
www.habilitering.nu**

 Habilitering & Hälsa
STOCKHOLMS LÄNS LANDSTING

Kunskap och möte

Forum Funktionshinder är ett informationscenter med bibliotek, rådgivning och utbildning för alla som är intresserade av frågor som rör funktionsnedsättningar. Det här programmet innehåller kurser och arrangemang för föräldrar och närstående till barn, tonåringar och vuxna med funktionsnedsättning.

För vem?

För varje utbildning finns det angivet vem den riktar sig till. Vid tveksamhet, kontakta kursansvarig. Syftet är att förmedla kunskap om funktionsnedsättningen, dess konsekvenser och om samhällets stöd. Utbildningarna är också en mötesplats där anhöriga kan träffas och få möjlighet att utbyta erfarenheter.

Anmälan

Anmälan görs på Habilitering & Hälsas webbplats www.habilitering.nu/kalendarium. Du kan också använda dig av anmälningsblanketten längst bak i kursprogrammet. Efter anmälningstidens utgång skickar vi en bekräftelse med besked att du fått plats, vägbeskrivning till kurslokalen och dylikt.

Återbud

Anmäl alltid återbud vid förhinder, så vi kan erbjuda platsen till någon annan.

Kostnad

Kurserna för anhöriga är kostnadsfria. En avgift för förtäringen tas ut i samband med heldagsutbildningar.

Ledigt en arbetsdag

Hör efter med Försäkringskassan om möjlighet till ersättning för vård av barn eller kontaktdag. Vi kan lämna intyg då du deltagit.

Önskemål och synpunkter

Hör gärna av dig med önskemål och synpunkter till forumfunktionshinder@sl.se eller ring 08-123 350 20.

Webbadresser

www.habilitering.nu
www.habilitering.nu/forumfunktionshinder
www.habilitering.nu/ovanligadiagnoser
www.autismforum.se

Utbildningar anordnas också av andra verksamheter inom Habilitering & Hälsa. På www.habilitering.nu kan du läsa om alla verksamheter och hur du kan nå dem.

Innehåll

Här visas programmets innehåll utifrån vem/vilka utbildningen riktar sig till.

För anhöriga till barn

2.	Litet syskon	5
3.	Barns rätt att påverka sin personliga assistans	5
4.	Arthrogryposis Multiplex Congenita (AMC)	6
5.	Duchennes muskeldystrofi	6
6.	Vilma, Loppan och annat om böcker för barn	6
7.	Syskonträff	7
8.	Till dig som mist ditt barn	7
9.	Temadag om Downs syndrom	7
11.	Föräldrakraft – för föräldrar med yngre barn	8
12.	När man inte kan prata eller har stora talsvårigheter, del 1	8
13.	Att ha syskon med autism	9
14.	Om utvecklingsstörning	9
15.	Börja med siffror och bokstäver – visning av program	9
16.	Om skola – aspergare berättar	10
17.	När barnet inte sover	10
18.	Tuberös Skleros Complex (TSC) och epilepsi – senaste nytt	10
21.	När man inte kan prata eller har stora talsvårigheter, del 2	11
22.	Från busfrö till brottsling? ADHD-behandling bryter mönster	12
23.	Vad är 22q11 deletionssyndrom?	12
24.	Duchennes muskeldystrofi	12
25.	Om boende – aspergare berättar	13
26.	Seriesamtal och sociala berättelser	13
27.	Små barn med hjärnskada	13
28.	Individuell plan	14
29.	Hur talar jag med mitt barn om funktionsnedsättningen?	14
30.	Det finns en framtid – men vad gör man med allt det som känns tungt?	14
31.	Introduktion till ADHD	15
32.	Familjevardag med autism och asperger : om att komma vidare efter diagnosen	15
33.	Cerebral Pares – vad innebär det?	15
34.	Föräldrakraft – för föräldrar med yngre barn	16
35.	Om fritid – aspergare berättar	16
36.	Vardagsteknologi på Klara Mera	16
37.	Annorlunda barnbarn	17
38.	Hur undvika och bemöta konflikter	17
40.	Litet syskon	18
41.	Temadag om Dysmeli	18
42.	Hjärnan och minnesförmåga	18

För anhöriga till ungdomar

1.	Unga och internet	5
3.	Barns rätt att påverka sin personliga assistans	5
5.	Duchennes muskeldystrofi	6
6.	Vilma, Loppa och annat om böcker för barn	6
7.	Syskonträff	7
8.	Till dig som mist ditt barn	7
10.	Godmanskap – hur fungerar det?	8
12.	När man inte kan prata eller har stora talsvårigheter, del 1	8
13.	Att ha syskon med autism	9
14.	Om utvecklingsstörning	9
15.	Börja med siffror och bokstäver – visning av program	9
16.	Om skola – aspergare berättar	10
18.	Tuberös Skleros Complex (TSC) och epilepsi – senaste nytt	10
19.	Att ge stöd till personer med nedsatt kognitiv förmåga	11
20.	Hur kan man bo?	11
21.	När man inte kan prata eller har stora talsvårigheter, del 2	11
22.	Från busfrö till brottsling? ADHD-behandling bryter mönster	12
23.	Vad är 22q11 deletionssyndrom?	12
25.	Om boende – aspergare berättar	13
26.	Seriesamtal och sociala berättelser	13
28.	Individuell plan	14
29.	Hur talar jag med mitt barn om funktionsnedsättningen?	14
31.	Introduktion till ADHD	15
32.	Familjevardag med autism och asperger : om att komma vidare efter diagnosen	15
35.	Om fritid – aspergare berättar	16
36.	Vardagsteknologi på Klara Mera	16
37.	Annorlunda barnbarn	17
38.	Hur undvika och bemöta konflikter	17
39.	Aspergers syndrom – vägen till ett självständigt liv	17
41.	Temadag om Dismeli	18
42.	Hjärnan och minnesförmåga	18

För anhöriga till vuxna

1.	Unga och internet	5
5.	Duchennes muskeldystrofi	6
7.	Syskonträff	7
8.	Till dig som mist ditt barn	7
10.	Godmanskap – hur fungerar det?	8
12.	När man inte kan prata eller har stora talsvårigheter, del 1	8
14.	Om utvecklingsstörning	9
16.	Om skola – aspergare berättar	10
18.	Tuberös Skleros Complex (TSC) och epilepsi – senaste nytt	10
19.	Att ge stöd till personer med nedsatt kognitiv förmåga	11
20.	Hur kan man bo?	11
21.	När man inte kan prata eller har stora talsvårigheter, del 2	11
22.	Från busfrö till brottsling? ADHD-behandling bryter mönster	12
23.	Vad är 22q11 deletionssyndrom?	12
25.	Om boende – aspergare berättar	13
28.	Individuell plan	14
32.	Familjevardag med autism och asperger : om att komma vidare efter diagnosen	15
35.	Om fritid – aspergare berättar	16
36.	Vardagsteknologi på Klara Mera	16
38.	Hur undvika och bemöta konflikter	17
39.	Aspergers syndrom – vägen till ett självständigt liv	17
42.	Hjärnan och minnesförmåga	18

1. Unga och internet

Vilka möjligheter och risker finns det på internet för unga med funktionsnedsättningar? Områden som kommer tas upp är möjligheter till gemenskap och kontakt med andra, vuxnas närvaro, särskilda risker, skydd och säkerhet. Föreläsare är **David Sandberg Hjelm** och **Elena Luckey** från BRIS (Barnens rätt i samhället) som, utifrån sina mångåriga erfarenheter av kontakter med barn och ungdomar, ger konkreta exempel och verktyg till hur vuxna kan stödja barn och ungdomar.

Riktat sig till	Främst till yrkesverksamma. Anhöriga är också välkomna
Tid	25 januari 2012, 13.00-16.00
Plats	Rosenlund, Tideliugatan 12, Stockholm
Kostnad	400 kronor exkl moms. Anhöriga kostnadsfritt
Ansvarig	Marie Bökman, 08-123 350 21, marie.bokman@sll.se
Sista anmälningdag	Förlängt till 19 januari 2012, på www.habilitering.nu/kalendarium

2. Litet syskon

Hur är det att vara liten och ha ett syskon med funktionsnedsättning eller kronisk sjukdom? **Christina Renlund**, leg psykolog och psykoterapeut, ger berättelser från små barn 2 – 6 år som har syskon med utvecklingsstörning, rörelsehinder, autism och olika kroniska sjukdomar. Hon visar också sätt som barn kan uttrycka sig på och konkreta verktyg som är användbara för att hjälpa barn att berätta. Tanken med kvällen är att inspirera till samtal som kan stärka barnets identitet och självkänsla.

Riktat sig till	Föräldrar till barn med funktionsnedsättning vars syskon är i förskoleåldern
Tid	26 januari 2012, 18.30-21.00
Plats	Rosenlund, Tideliugatan 12, Stockholm
Ansvarig	Annika Malmström, 08-123 350 24, annika.malmstrom@sll.se
Sista anmälningdag	Förlängt till 22 januari 2012, på www.habilitering.nu/kalendarium

3. Barns rätt att påverka sin personliga assistans

Alla barn och unga i hela världen har rätt att säga vad de tycker om allt som rör dem. Vuxna ska lyssna på dem och ta hänsyn till vad de tycker. Det säger barnkonventionen och det säger också *Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade* (LSS). Detta ställer krav på föräldrar, assistenter och andra vuxna. **Jennie Eriksson** arbetar inom projektet *”Lyssna! Om barns rätt att styra sin personliga assistans”*. **Tove Godskesen** är förälder till ett barn som har assistans. De presenterar ett ansvarsfördelningsverktyg som tagits fram i projektet. Genom verktyget fokuserar man på möjligheter vilket öppnar upp för en syn på barnets egen kraft, självständighet och delaktighet som något positivt för barnet och dess omgivning.

Riktat sig till	Föräldrar till barn med funktionsnedsättningar och barnens assistenter
Tid	9 februari 2012, 18.30-21.00
Plats	Rosenlund, Tideliugatan 12, Stockholm
Ansvarig	Annika Malmström, 08-123 350 24, annika.malmstrom@sll.se
Sista anmälningdag	29 januari på www.habilitering.nu/kalendarium

4. Arthrogryposis Multiplex Congenita (AMC)

Hela familjen inbjuds till den här dagen. Barn med AMC och syskon erbjuds aktiviteter i olika grupper. Föräldrarna får möta läkare, arbetsterapeuter, sjukgymnaster, ortopedingenjörer m.fl. medarbetare från AMC-teamet vid Astrid Lindgrens Barnsjukhus och Habilitering & Hälsa. Dagen kommer att innehålla medicinsk information om diagnosen AMC, om behandling, hjälpmedel, hur man talar med barn om funktionshinder, syskonens situation mm.

Riktat sig till	Familjer som har barn med AMC 0-6 år
Tid	10 februari 2012, 09.30-15.30
Plats	Habiliteringscenter Mörby för barn, Svärdvägen 11 5tr, Danderyd
Kostnad	100 kronor/vuxen, lunch och kaffe ingår
Ansvarig	Kristina Gustafsson Bonnier, 08-123 350 23, kristina.gustafsson-bonnier@sll.se
Sista anmälningdag	29 januari på www.habilitering.nu/kalendarium

5. Duchennes muskeldystrofi

Träffa andra föräldrar och samtala om angelägna frågor tillsammans med **Inga-Lill Kristiansson** och **Christina Renlund**, båda psykologer och psykoterapeuter.

Riktat sig till	Föräldrar till pojkar över 8 år och män med Duchennes muskeldystrofi
Tid	13 februari 2012, 18.30-20.30
Plats	Rosenlund, Tideliussgatan 12, Stockholm
Ansvarig	Kristina Gustafsson Bonnier, 08-123 350 23, kristina.gustafsson-bonnier@sll.se
Sista anmälningdag	6 februari på www.habilitering.nu/kalendarium

6. Vilma, Loppan och annat om böcker för barn

Anneli Khayati har skrivit tre böcker om Vilma och Loppan, två nyfikna tjejer som upplever vardagliga äventyr tillsammans. Vilma har en synlig funktionsnedsättning något som inte är så vanligt när det gäller huvudpersoner i barnböcker. Annelie berättar om sitt författarskap, om bakgrunden och tankarna som skapade Vilma och Loppan. **Språkoteket** ger tips och idéer om anpassning av barnböcker. **Regionbibliotek Stockholm** berättar om Äppelhyllor, bibliotekets avdelning med medier speciellt anpassade för barn och unga med funktionsnedsättning.

Riktat sig till	Alla intresserade
Tid	16 februari 2012, 18.00-19.30
Plats	Rosenlund, Tideliussgatan 12, Stockholm
Ansvarig	Kristina Gustafsson Bonnier, 08-123 350 23, kristina.gustafsson-bonnier@sll.se
Sista anmälningdag	12 februari på www.habilitering.nu/kalendarium

7. Syskonträff

En träff för dig från 13 år, som har ett syskon med funktionsnedsättning. Vi tittar på filmen *"Så himla annorlunda"* och pratar om det speciella syskonskapet när ett av syskonen har en funktionsnedsättning. Du väljer själv om du bara vill lyssna eller om du känner för att prata. Kursledare är **Frida Sandegård**, syster till en ung man med funktionsnedsättning och **Karin Wallgren**, psykolog som träffat många syskon i sitt arbete inom habiliteringen.

Riktat sig till	Syskon från 13 år till bror/syster med funktionsnedsättning
Tid	18 februari 2012, 11.00-15.30
Plats	Rosenlund, Tideliugatan 12, Stockholm
Ansvarig	Kristina Eklund, 08-123 350 22, kristina.eklund@sll.se
Sista anmälningdag	12 februari på www.habilitering.nu/kalendarium

8. Till dig som mist ditt barn

Föräldrar som förlorat ett barn med sjukdom eller funktionsnedsättning får här en möjlighet att möta andra föräldrar i liknande situation, dela erfarenheter och känslor. Förlusten kan ha skett nyligen eller längre tillbaka i tiden och vi vänder oss även till dig som mist ditt vuxna barn. **Christina Renlund** och **Inga-Lill Kristiansson**, båda psykologer och psykoterapeuter medverkar.

Riktat sig till	Föräldrar
Tid	21 februari 2012, 18.30-20.30
Plats	Rosenlund, Tideliugatan 12, Stockholm
Ansvarig	Kristina Gustafsson Bonnier, 08-123 350 23 kristina.gustafsson-bonnier@sll.se
Sista anmälningdag	12 februari på www.habilitering.nu/kalendarium

9. Temadag om Downs syndrom

En temadag för nyblivna föräldrar till barn med Downs syndrom. Medverkar gör barnläkare samt psykologer och specialpedagoger vid Spädbarnsverksamheten Tittut. Syftet med dagen är att få mer kunskap och att få möjlighet att dela tankar och upplevelser med andra föräldrar.

Riktat sig till	Föräldrar till barn 0-2 år med Downs syndrom
Tid	22 februari 2012, 10.00-16.00
Plats	Spädbarnsverksamheten Tittut, Norrtullsgatan 14H, Stockholm
Kostnad	100 kronor, kaffe och lunch ingår
Ansvarig	Marie Bökman, 08-123 350 21, marie.bokman@sll.se
Sista anmälningdag	15 februari på www.habilitering.nu/kalendarium

10. Godmanskap – hur fungerar det?

Vad innebär det att ha en god man och när kan det stödet behövas? Vem kan åta sig uppdraget? Hur är det att som förälder/syskon/anhörig företräda sin anhörig? Om det uppstår problem i godmanskapet, vad kan man göra då? Denna kväll handlar om dessa och liknande frågeställningar kring godmanskap. Föreläsare är **Eva von Scheele**, jurist på Sveriges Kommuner och Landsting. Hon har också samarbetat med FUB (Föreningen för barn, unga och vuxna med utvecklingsstörning) kring dessa frågor.

Riktat sig till	Föräldrar/närstående/gode män till ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning
Tid	6 mars 2012, 18.30-21.00
Plats	Rosenlund, Tideliussgatan 12, Stockholm
Ansvarig	Kristina Eklund, 08-123 350 22, kristina.eklund@sll.se
Sista anmälningdag	19 februari på www.habilitering.nu/kalendarium

11. Föräldrakraft – för föräldrar med yngre barn

Att vara förälder till ett barn med funktionsnedsättning ställer ofta stora krav. Hur får du kraft att orka och räcka till? Kursen visar på vägar att kunna ta vara på sin tid och energi. Handledare är **Britta Lundkvist**, beteendevetare och själv förälder till ett barn med funktionsnedsättning. Tillsammans med henne arbetar gruppen aktivt för att hitta redskap som ger ökad kraft och styrka. Kursen förutsätter att man deltar vid båda tillfällena.

Riktat sig till	Föräldrar till barn upp till 12 år med funktionsnedsättning
Tid	7 och 14 mars 2012, 18.00-21.00
Plats	Rosenlund, Tideliussgatan 12, Stockholm
Ansvarig	Marie Bökman, 08-123 350 21, marie.bokman@sll.se
Sista anmälningdag	12 februari på www.habilitering.nu/kalendarium

12. När man inte kan prata eller har stora talsvårigheter, del 1

Två föreläsningkvällar om olika metoder och hjälpmedel för personer som har stora talsvårigheter på grund av sin funktionsnedsättning. Metoderna kallas för Alternativ och Kompletterande Kommunikation (AKK). Del 1 handlar om metoder och aktiviteter. Vi går igenom vad AKK är och vad man som närstående kan tänka på. Del 2 är inriktad på bilder som alternativ eller komplement till tal. Föreläsare är **Johanna Elofsson** och **Lena Lindberger**, logoped på Kommunikationsenheten. Föreläsningarna hör ihop men beroende på ditt behov kan du välja att gå på den ena eller den andra.

Riktat sig till	Föräldrar/närstående till barn, ungdomar och vuxna med stora talsvårigheter i kombination med rörelsenedsättning och/eller utvecklingsstörning.
Tid	8 mars 2012, 09.00-12.00 (del 2 är 22 mars)
Plats	Rosenlund, Tideliussgatan 12, Stockholm
Ansvarig	Kristina Eklund, 08-123 350 22, kristina.eklund@sll.se
Sista anmälningdag	19 februari på www.habilitering.nu/kalendarium

13. Att ha syskon med autism

Välkommen till en temakväll för föräldrar om syskonroller när ett av barnen i familjen har autism. **Frederika Herland** och **Petra Herré**, socionomer inom Habilitering & Hälsa, har båda lång erfarenhet från autismverksamheter och av barn i olika åldrar. De har intresserat sig för syskonens situation, vilken kan bli speciell då en bror eller syster har just autism. De berättar om hur syskon i olika åldrar kan uppleva sitt syskonskap och knyter an till forskning och aktuell litteratur.

Riktat sig till	Föräldrar till barn och ungdomar med autism
Tid	13 mars 2012, 18.30-21.00
Plats	Rosenlund, Tideliugatan 12, Stockholm
Ansvarig	Annika Malmström, 08-123 350 24, annika.malmstrom@sll.se
Sista anmälningdag	19 februari på www.habilitering.nu

14. Om utvecklingsstörning

Vilka är de vanligaste orsakerna till utvecklingsstörning? Hur påverkas tänkandet och beteendet? Hur kan personal och närstående vara stöd? Föreläsare är **Lena Fager**, psykolog och psykoterapeut och **Mai-Britt Giacobini**, genetiker och barnpsykiater.

Riktat sig till	Främst till yrkesverksamma. Anhöriga är också välkomna
Tid	14 mars 2012, 08.30-12.00
Kostnad	400 kronor exkl moms, anhöriga kostnadsfritt
Plats	Nürnberguset, Björngårdsgatan 14 B, Stockholm
Ansvarig	Annika Malmström, 08-123 350 24, annika.malmstrom@sll.se
Sista anmälningdag	19 februari på www.habilitering.nu/kalendarium

15. Börja med siffror och bokstäver – visning av program

En kurs för dig när ditt barns intresse för siffror och bokstäver har väckts. Specialpedagog och arbetsterapeut från Datateket visar enkla pedagogiska dataprogram för att stimulera och stödja lek, inlärning och kommunikation. De visar även alternativa styrsätt till datormus samt dataprogrammens anpassningsmöjligheter. Även program från internet presenteras.

Riktat sig till	Föräldrar till barn och ungdomar
Tid	14 mars 2012, 14.00-16.00
Plats	Rosenlund, Tideliugatan 12, Stockholm
Ansvarig	Kristina Eklund, 08-123 350 22, kristina.eklund@sll.se
Sista anmälningdag	19 februari på www.habilitering.nu/kalendarium

16. Om skola – aspergare berättar

Hur kan det vara att gå i skolan eller studera när man har Aspergers syndrom? En grupp studerande vid Ågesta folkhögskola berättar om sin skoltid och delar med sig av sina erfarenheter. Alla har Aspergers syndrom och har gått Ågestas ettåriga informatörsutbildning, men där slutar likheterna. Vi får höra om såväl positiva som negativa upplevelser, om erfarenhet från grundskola, gymnasium och högskola, vanlig skolgång, AS-klasser och olika sorters stöd. Hur har det sett ut med klasskamrater, lärare, lektioner, raster, skolmiljö och prov. Vad har fungerat och vad har inte fungerat?

Riktat sig till	Alla intresserade
Tid	14 mars 2012, 15.00-17.00
Plats	Rosenlund, Tideliussgatan 12, Stockholm
Ansvarig	Kristina Eklund, 08-123 350 22, kristina eklund@sll.se
Sista anmälningdag	14 februari på www.habilitering.nu/kalendarium

17. När barnet inte sover

En föreläsning som ger kunskap för en bättre sömn för både barn och vuxna. Vi pratar om sömnen och om hur sömnsvårigheter hos barn med rörelsehinder/ flerfunktionshinder påverkar familjelivet. Sova gott - hur går det till? Var sover barnet? Hur kan man anpassa sov miljön? Vilka tekniska hjälpmedel finns det och hur går det till med bostadsanpassning? Vad händer med vår hälsa vid för dålig sömn? Föreläsare är **Sara Holm**, leg sjukgymnast och doktorand vid Uppsala universitet. Hon har också medverkat i RBU:s (Riksförbundet för Rörelsehindrade Barn och Ungdomar) projekt "Läggdags".

Riktat sig till	Föräldrar/närstående till barn med funktionsnedsättning, ej autismspektrum
Tid	15 mars 2012, 13.15-15.45
Plats	Rosenlund, Tideliussgatan 12, Stockholm
Ansvarig	Kristina Eklund, 08-123 350 22, kristina eklund@sll.se
Sista anmälningdag	19 februari på www.habilitering.nu/kalendarium

18. Tuberös Skleros Complex (TSC) och epilepsi – senaste nytt

Föreläsning med Professor **Sergiusz Józwia**k, Department of Neurology and Epileptology, Children's Memorial Health Institute, Warszawa. Information om nya lovande behandlingar vid TSC, epilepsi och infantil spasm. Sammanfattning av forskningsresultat. Förlopp och manifestationer vid TSC. Föreläsningen hålls på engelska men det kommer att finnas personer på plats som hjälper till med översättning av medicinska termer etc. Efter lunch finns möjlighet att höra **Maryam Fathi**, läkare vid lungkliniken Karolinska, Solna tala om lungsjukdomen LAM som kan drabba personer med TSC.

Riktat sig till	Alla intresserade
Tid	17 mars 2012, 10.00-ca 15.00
Plats	Hotel Solna Park Inn, Solna Centrum, Stockholm
Kostnad	200 kronor för medlem i tuberös sklerosföreningen, 500 kronor för icke medlem, lunch och kaffe ingår
Ansvarig	Kristina Gustafsson Bonnier, 08-123 350 23, kristina.gustafsson-bonnier@sll.se
Sista anmälningdag	19 februari på www.habilitering.nu/kalendarium

19. Att ge stöd till personer med nedsatt kognitiv förmåga

Vad innebär det att ha en lätt intellektuell funktionsnedsättning och att ha små, ofta subtila begränsningar i den kognitiva förmågan? Vilka strukturer, regler och lagar i samhället kan vara hindrande/stödjande i förhållande till dessa personers behov? Hur kan kognitivt stöd underlätta vardagen?

Medverkande: **Elisabeth Wallenius**, från Riksförbundet Sällsynta diagnoser där man genom projektet "Nästan men inte helt" uppmärksammat situationen för människor som har komplexa vårdbehov och nedsatt kognitiv förmåga. **Katarina Granath**, psykolog vid neuropsykiatriska enheten för vuxna, Karolinska Solna, med lång erfarenhet av att utreda kognitiva svårigheter. **Georg Drakos**, docent i etnologi vid Stockholms universitet som forskat om hur diagnoser och sjukroller formas i möten i vården. **Medarbetare från Klara Mera**, center för kognitivt stöd.

Riktat sig till	Främst till yrkesverksamma. Anhöriga är också välkomna
Tid	21 mars 2012, 09.00-16.00
Plats	Rosenlund, Tideliugatan 12, Stockholm
Kostnad	Kostnadsfritt
Ansvarig	Kristina Gustafsson Bonnier, 08-12335023, kristina.gustafsson-bonnier@sll.se
Sista anmälningdag	26 februari på www.habilitering.nu/kalendarium

20. Hur kan man bo?

Vilka alternativa sätt att bo på finns det för ungdomar med rörelsenedsättning? Kom och hör olika föreläsare berätta om bostadsanpassning, förtur till bostad, förhandsbesked, bostad med särskild service och på vilket sätt man kan dela bostad med en kompis.

Riktat sig till	Ungdomar med rörelsenedsättning och deras anhöriga
Tid	21 mars 2012, 18.00-20.30
Plats	Habiliteringen vid Stockholms RH-gymnasium, Bredholmstorget 4, Skärholmen Färdtjänstentré Ekholmsvägen 80
Ansvarig	Habiliteringen vid Stockholms RH-gymnasium
Sista anmälningdag	29 februari till Astrid Andersson 08-123 353 09, habriksgymnasiet@sll.se

21. När man inte kan prata eller har stora talsvårigheter, del 2

Hur kommer man igång med bildkommunikationen är temat för denna kväll. Den är inriktad på hur man kan använda sig av bilder som alternativ eller komplement till tal och hur man kan komma igång med bildkommunikationen. Föreläsare är **Johanna Elofsson** och **Lena Lindberger**, logoped på Kommunikationsenheten på Habilitering & Hälsa.

Riktat sig till	Föräldrar/närstående till barn, ungdomar och vuxna med stora talsvårigheter i kombination med rörelsenedsättning och/eller utvecklingsstörning.
Tid	22 mars 2012, 09.00-12.00
Plats	Rosenlund, Tideliugatan 12, Stockholm
Ansvarig	Kristina Eklund, 08-123 350 22, kristina.eklund@sll.se
Sista anmälningdag	4 mars på www.habilitering.nu/kalendarium

22. Från busfrö till brottsling? ADHD-behandling bryter mönster

Den här boken handlar om busiga barn som blir kriminella vuxna och hur man kan bryta det mönstret. Den handlar också om en banbrytande behandlingsmetod som förändrar livet för kriminella med ADHD. Bokens författare **Annika Brar** är läkare och specialist i psykiatri, med lång erfarenhet av utredning och behandling av ADHD och andra utvecklingsrelaterade kognitiva funktionsnedsättningar. Hon arbetar som vik. verksamhetschef för Verksamhetsområde Autism, Habilitering & Hälsa

- Riktat sig till** Alla intresserade
- Tid** 22 mars 2012, 18.00-19.30, 23 mars 2012, 15.00-16.30
(samma författarmöte vid två tillfällen)
- Plats** Rosenlund, Tideliussgatan 12, Stockholm
- Ansvarig** Annika Malmström, 08-123 350 24, annika.malmstrom@sll.se
- Sista anmälningdag** 11 mars på www.habilitering.nu/kalendarium

23. Vad är 22q11 deletionssyndrom?

Du får grundläggande information om diagnostik och symptom vid 22q11 och vad det kan innebära för personen med diagnos och för omgivningen. Medverkande: **Elisabeth Blennow** genetiker, **Britt-Marie Anderlid** barnläkare och genetiker, **Ulf Ergander** barnkardiolog, **Anette Holm** psykolog, **Else Waaler** psykolog samt **Liisi Raud Westberg** logoped, verksamma vid Karolinska Universitetssjukhuset Solna. **Ann Larsson** berättar om vardagsliv med 22q11. Representant från Föreningen 22q11 medverkar med information.

- Riktat sig till** Alla intresserade
- Tid** 27 mars 2012, 09.00-15.30
- Plats** Rolf Luft Auditoriet, CMM, Karolinska Universitetssjukhuset Solna
- Ansvarig** Kristina Gustafsson Bonnier, 08-123 350 23, kristina.gustafsson-bonnier@sll.se
och Eva Ekblom, 08-517 746 04
- Sista anmälningdag** 18 mars på www.habilitering.nu/kalendarium

24. Duchennes muskeldystrofi

Träffa andra föräldrar och samtala om angelägna frågor tillsammans med **Åsa Nilsson**, kurator och medarbetare i kunskapsteamet för muskelsjukdomar, och **Corinna Brazel** psykolog, båda från Habiliteringscenter Norrtull.

- Riktat sig till** Föräldrar till pojkar 0-8 år med Duchennes muskeldystrofi
- Tid** 29 mars 2012, 18.30-20.30
- Plats** Habiliteringscenter Norrtull, Norrtullsgatan 14 H, Stockholm
- Ansvarig** Kristina Gustafsson Bonnier, 08-123 350 23, kristina.gustafsson-bonnier@sll.se
- Sista anmälningdag** 18 mars på www.habilitering.nu/kalendarium

25. Om boende – aspergare berättar

Att flytta hemifrån kan vara extra utmanande när man har Aspergers syndrom. Under detta föredrag berättar en grupp studerande vid Ågesta folkhögskola om sitt boende och delar med sig av sina erfarenheter. Alla har Aspergers syndrom och har gått Ågestas ettåriga informatörsutbildning, men deras boende situation varierar. De berättar om vilka svårigheter de upplever och vilka strategier de använder för att få vardagen att fungera. Hur är det att få hjälp av en boendestödjare? Hur är det att bo ihop med någon och hur känns det att bo själv?

Riktat sig till	Alla intresserade
Tid	16 april 2012, 15.00-17.00
Plats	Rosenlund, Tideliussgatan 12, Stockholm
Ansvarig	Marie Bökman, 08-123 350 21, marie.bokman@sll.se
Sista anmälningdag	16 mars på www.habilitering.nu/kalendarium

26. Seriesamtal och sociala berättelser

Vill du som förälder få inspiration och vägledning i att hitta nya vägar att kommunicera med ditt barn? En social berättelse är en kort berättelse som visar barnet hur man kan göra i en speciell situation. När man använder seriesamtal, skriver och ritar man på ett enkelt sätt, vilket kan ge barnet större förståelse för olika händelser. Kursledare är **Gun Persson Skoog**, specialpedagog och **Claudia Chaves Martins**, kurator på Autismcenter för barn och ungdom inom Habilitering & Hälsa.

Riktat sig till	Föräldrar till barn 5-17 år med Aspergers syndrom eller autism med ingen eller lindrig utvecklingsstörning
Tid	18 april 2012, 09.00-13.00
Plats	Rosenlund, Tideliussgatan 12, Stockholm
Ansvarig	Annika Malmström, 08-123 350 24, annika.malmstrom@sll.se
Sista anmälningdag	25 mars på www.habilitering.nu/kalendarium

27. Små barn med hjärnskada

Temadag för föräldrar till barn som har en hjärnskada. Det kan exempelvis vara förlossningsskada, microcephali (liten hjärna), misstänkt cp-skada, centralmotorisk rubbning eller hjärnmissbildning. Barnneurolog **Katarina Lindström** på Astrid Lindgrens Barnsjukhus, talar om medicinska frågor och om hjärnans funktioner. Medverkar gör också psykologer och specialpedagoger vid Spädbarnsverksamheten Tittut. Syftet med dagen är att förmedla kunskap och också ge möjlighet att dela tankar och erfarenheter med andra föräldrar.

Riktat sig till	Föräldrar till barn 0-4 år med hjärnskada
Tid	18 april 2012, 09.30-15.30
Plats	Spädbarnsverksamheten Tittut, Norrtullsgatan 14 port H, Stockholm
Kostnad	100 kronor, kaffe och lunch ingår
Ansvarig	Kristina Eklund, 08-123 350 22, kristina.eklund@sll.se
Sista anmälningdag	25 mars på www.habilitering.nu/kalendarium

28. Individuell plan

Vill du ha ökat inflytande över stödet som ges? Behöver insatserna samordnas bättre? Vill du i god tid planera för ditt barns framtid? Här belyses hur en individuell plan enligt LSS (Lagen om Stöd och Service för vissa funktionshindrade) kan vara ett användbart verktyg i dessa sammanhang. Kvällens föreläsare är **Ann-Marie Stenhammar**, som på uppdrag av Socialstyrelsen utrett och sammanställt en rapport om individuella planer. Tillsammans med sin son med funktionsnedsättning har hon själv använt planer i olika sammanhang. Medverkar gör också **handläggare från Skärholmens stadsdelsförvaltning** med erfarenhet av att upprätta individuella planer.

Riktat sig till	Föräldrar och närstående till barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning
Tid	23 april 2012, 18.30-20.45
Plats	Rosenlund, Tideliussgatan 12, Stockholm
Ansvarig	Kristina Eklund, 08-123 350 22, kristina.eklund@sll.se
Sista anmälningdag	25 mars på www.habilitering.nu/kalendarium

29. Hur talar jag med mitt barn om funktionsnedsättningen?

Den här eftermiddagen handlar om hur man kan prata med sitt barn om funktionsnedsättning – redan innan frågorna kommer. **Christina Renlund**, leg psykolog, psykoterapeut och författare, har stor erfarenhet av samtal om dessa frågor. Hon föreläser om vikten av att tala med barn och ungdomar om funktionsnedsättningen och hur du kan förebygga problem och stärka ditt barn inför framtiden.

Riktat sig till	Föräldrar till barn och ungdomar med funktionsnedsättning
Tid	24 april 2012, 13.00-16.00
Plats	Rosenlund, Tideliussgatan 12, Stockholm
Ansvarig	Marie Bökman, 08-123 350 21, marie.bokman@sll.se
Sista anmälningdag	25 mars på www.habilitering.nu/kalendarium

30. Det finns en framtid – men vad gör man med allt det som känns tungt?

Att leva med ett barn med funktionsnedsättning innebär både glädje och sorg i vardagen. Denna förmiddag handlar om hur man som förälder strävar med sorg och ledsnad medan det dagliga livet fortgår. Hur känner man? Vad får man känna? Var är "normalt"? Vad händer i familjen? Vad är det som gör att man orkar? **Berit Rausch**, socionom och förälder till en vuxen dotter med funktionsnedsättning berättar om hur sorgens process kan se ut och delar med sig av sina egna erfarenheter. Gruppen utbyter erfarenheter och tankar.

Riktat sig till	Föräldrar med barn upp till 12 år med funktionsnedsättning
Tid	3 maj 2012, 09.00-12.00
Plats	Rosenlund, Tideliussgatan 12, Stockholm
Ansvarig	Kristina Eklund, 08-123 350 22, kristina.eklund@sll.se
Sista anmälningdag	9 april på www.habilitering.nu/kalendarium

31. Introduktion till ADHD

ADHD (Attention Deficit Hyperactivity Disorder) är ett neuropsykiatriskt funktionshinder som förekommer hos cirka fem procent av alla skolbarn. Barn, ungdomar och vuxna med ADHD är en grupp som ser mycket olika ut. Deras problem kan ha olika tyngdpunkt och svårighetsgrad och variera under olika perioder från barndomen upp till vuxen ålder. Denna föreläsning är en introduktion till ADHD-diagnosen och svarar på vad den innebär och vilka svårigheter man kan stöta på. **Agneta Hellström**, enhetschef på Habilitering & Hälsas enhet ADHD-center föreläser.

Riktat sig till	Främst till yrkesverksamma. Anhöriga är också välkomna
Tid	3 maj 2012, 09.00-12.00
Plats	Rosenlund, Tideliugatan 12, Stockholm
Kostnad	400 kronor exkl moms, anhöriga kostnadsfritt
Ansvarig	Annika Malmström, 08-123 350 24, annika.malmstrom@sll.se
Sista anmälningdag	9 april på www.habilitering.nu/kalendarium

32. Familjevardag med autism och asperger : om att komma vidare efter diagnosen

Möt författarna **Carolina Lindberg**, pedagog som arbetar med utbildning och handledning för professionella inom AST-området och **Malin Valsö** (fd Mårtensson), leg psykolog, som arbetar med neuropsykiatriska utredningar. Boken som de har skrivit tar upp olika aspekter av familjelivet såsom innebörden av diagnosen, att orka i vardagen, att prata med barnet om diagnosen och samhällets stöd. Den vänder sig till föräldrar vars barn nyligen diagnostiserats med Aspergers syndrom eller liknande diagnos.

Riktat sig till	Alla intresserade
Tid	3 maj 2012, 18.00-19.30
Plats	Rosenlund, Tideliugatan 12, Stockholm
Ansvarig	Kristina Eklund, 08-123 350 22, kristina.eklund@sll.se
Sista anmälningdag	22 april på www.habilitering.nu/kalendarium

33. Cerebral Pares – vad innebär det?

Temadag för föräldrar, mor- och farföräldrar och andra närstående till barn som har Cerebral Pares (CP). Under förmiddagen föreläser **Sofia Ekmark Sergel**, barnläkare med inriktning neurologi/habilitering. Sofia beskriver orsaker till skadan, svårigheter samt olika medicinska behandlingar. På eftermiddagen medverkar **Barbro Sjöström Miljand**, terapeut på Kris- och samtalsmottagningen. Hon talar om hur föräldraskap och hur familjelivet kan påverkas när man har ett barn med funktionsnedsättning. **Anna Westerberg** som har en CP-skada, berättar utifrån sina erfarenheter av utbildning och arbete.

Riktat sig till	Heldag för föräldrar till barn med Cerebral Pares. Förmiddag för mor- & farföräldrar och andra närstående till barn med Cerebral Pares
Tid	4 maj 2012, 09.00-16.00
Kostnad	100 kronor, kaffe och lunch ingår
Plats	Ersta konferens, Erstagatan 1K, Stockholm
Ansvarig	Marie Bökman, 08-123 350 21, marie.bokman@sll.se
Sista anmälningdag	9 april på www.habilitering.nu/kalendarium

34. Föräldrakraft – för föräldrar med yngre barn

Att vara förälder till ett barn med funktionsnedsättning ställer ofta stora krav. Hur får du kraft att orka och räcka till? Kursen visar på vägar att kunna ta vara på sin tid och energi. Handledare är **Britta Lundkvist**, beteendevetare och själv förälder till ett barn med funktionsnedsättning. Tillsammans med henne arbetar gruppen aktivt för att hitta redskap som ger ökad kraft och styrka. Kursen förutsätter att man deltar vid båda tillfällena.

Riktat sig till	Föräldrar till barn upp till 12 år med funktionsnedsättning
Tid	8 och 22 maj 2012, 09.00-12.00
Plats	Rosenlund, Tideliussgatan 12, Stockholm
Ansvarig	Annika Malmström, 08-123 350 24, annika.malmstrom@sll.se
Sista anmälningdag	5 april på www.habilitering.nu/kalendarium

35. Om fritid – aspergare berättar

Hur ser fritiden ut när man har Aspergers syndrom? Vilka svårigheter möter man på sin lediga tid, och hur får man en meningsfull fritid? Under detta föredrag berättar en grupp studerande vid Ågesta folkhögskola om sin fritid. Alla har Asperger syndrom och har gått Ågestas ettåriga informationsutbildning. Hur fungerar fritiden? Hur skaffar man och behåller vänner? Är det negativt att vara ensam – eller nödvändigt? Och räcker tiden och orken till för fritidsaktiviteter?

Riktat sig till	Alla intresserade
Tid	8 maj 2012, 15.00-17.00
Plats	Rosenlund, Tideliussgatan 12, Stockholm
Ansvarig	Annika Malmström, 08-123 350 24, annika.malmstrom@sll.se
Sista anmälningdag	5 april på www.habilitering.nu/kalendarium

36. Vardagsteknologi på Klara Mera

Kognitivt stöd förenklar, gör det lättare att förstå, planera, komma ihåg och gör det möjligt att bli mer självständig och delaktig. I Klara Meras lägenhet visas hjälpmedel, anpassningar och vardagsteknologi som ger stöd för tanke och minne. Du får veta var du kan köpa de olika hjälpmedlen och vad som är möjligt att få förskrivet.

Riktat sig till	Anhöriga till ungdomar och vuxna med utvecklingsstörning
Tid	9 maj 2012, 17.00-20.00
Plats	Klara Mera, Rosenlund, Tideliussgatan 12, Obs! Östra Entrén, Stockholm
Ansvarig	Kristina Eklund, 08-123 350 22, kristina.eklund@sll.se
Sista anmälningdag	22 april på www.habilitering.nu/kalendarium

37. Annorlunda barnbarn

Att få barnbarn är en stor händelse, något man längtat efter och som innebär en ny roll i livet. Men vad händer när barnbarnet har en funktionsnedsättning? Eftermiddagen handlar om det svåra man ställs inför, hur man kan ge varandra stöd inom familjen och om kontakten mellan generationer. Medverkande är **Monica Klasén McGrath** författare till boken "Annorlunda barnbarn" och **Kit Wadensjö**, psykolog med mångårig erfarenhet av kontakter med mor- och farföräldrar.

Riktat sig till	Mor- och farföräldrar till barnbarn med funktionsnedsättning
Tid	11 maj 2012, 13.30-16.00
Plats	Rosenlund, Tideliugatan 12, Stockholm
Ansvarig	Kristina Eklund, 08-123 350 22, kristina.eklund@sll.se
Sista anmälningdag	15 april på www.habilitering.nu/kalendarium

38. Hur undvika och bemöta konflikter

Hur undviker och bemöter man konflikter hos personer med utvecklingsstörning och/eller autism, Aspergers syndrom, ADHD eller annan neuropsykiatrisk funktionsnedsättning? Föreläsare är **Bo Hejlskov Elvén**, leg psykolog, som bl a arbetar med hantering av problemskapande beteende hos personer med neuropsykiatriska diagnoser. Föreläsningen är praktiskt inriktad med konkreta förslag på hur man kan undvika och hantera konflikter.

Bo Hejlskov föreläser för personal samma dag 13.00-16.30, se www.habiliteringen.nu/kalendarium.

Riktat sig till	Föräldrar/närstående till barn, ungdomar och vuxna med utvecklingsstörning och/eller neuropsykiatrisk funktionsnedsättning
Tid	21 maj 2012, 18.30-21.00
Plats	Zetasalen, ABF-huset, Sveavägen 41, Stockholm
Ansvarig	Marie Bökman, 08-123 350 21, marie.bokman@sll.se
Sista anmälningdag	22 april på www.habilitering.nu/kalendarium

39. Aspergers syndrom – vägen till ett självständigt liv

Två temadagar med **Eva** och **Dan Lönnberg**, som är föräldrar till två unga vuxna med Aspergers syndrom. Eva och Dan arbetar idag som handledare och föreläsare. De beskriver vad Aspergers syndrom innebär. Genom praktiska exempel från vardagen kommer de under dessa dagar att ge idéer till lösningar och visa bland annat hur man åstadkommer en tydlig och begriplig omgivning. De visar också hur man lägger upp strategier med hjälp av scheman, olika hjälpmedel, sociala berättelser med mera. Kursen förutsätter att man deltar båda dagarna.

Riktat sig till	Föräldrar/anhöriga till personer, från 16 år, med Aspergers syndrom eller autism med lindrig utvecklingsstörning.
Tid	7 och 8 september 2012, 9.00-16.00
Plats	Matsällskapet, Bockholmsvägen 1, Solna
Kostnad	200 kronor, kaffe och lunch ingår
Ansvarig	Marie Bökman, 08-123 350 21, marie.bokman@sll.se
Sista anmälningdag	20 juni på www.habilitering.nu/kalendarium

40. Litet syskon

Hur är det att vara liten och ha ett syskon med funktionsnedsättning eller kronisk sjukdom? **Christina Renlund**, leg psykolog och psykoterapeut, ger berättelser från små barn 2 – 6 år som har syskon med utvecklingsstörning, rörelsehinder, autism och olika kroniska sjukdomar. Hon visar också sätt som barn kan uttrycka sig på och konkreta verktyg som är användbara för att hjälpa barn att berätta. Tanken med eftermiddagen är att inspirera till samtal som kan stärka barnets identitet och självkänsla.

Riktat sig till	Föräldrar till barn med funktionsnedsättning vars syskon är i förskoleåldern
Tid	20 september 2012, 13.30-16.00
Plats	Rosenlund, Tideliussgatan 12, Stockholm
Ansvarig	Marie Bökman, 08-123 350 21, marie.bokman@sll.se
Sista anmälningdag	9 september på www.habilitering.nu/kalendarium

41. Temadag om Dysmeli

Medverkande är handkirurger från Södersjukhuset, ortopedier och medarbetare i benförlängningsteam från Akademiska Universitetssjukhuset Uppsala och Astrid Lindgrens Barnsjukhus, barnneurologer från Astrid Lindgrens Barnsjukhus samt medarbetare från arm/benprotesenheten Röda Korsets Sjukhus. Svensk Dysmeli-förening ger information om verksamheten.

Riktat sig till	Föräldrar och närstående till barn och ungdomar med dysmeli
Tid	21 september 2012, 09.00-16.00
Plats	Leksallsalen, Eugeniahemmet, Karolinska Universitetssjukhuset
Kostnad	100:- kaffe och lunch ingår
Frågor	Anita Stockselius, 08-791 15 33, Eva Hellenäs, 08-517 77 458
Ansvarig	Kristina Gustafsson Bonnier, 08-123 350 23, kristina.gustafsson-bonnier@sll.se
Sista anmälningdag	9 september på www.habilitering.nu/kalendarium

42. Hjärnan och minnesförmåga

Rita Ehrenfors föreläser om hjärnans funktion och dysfunktion vid hjärnskada. Föreläsningen innefattar barn och ungdomar såväl som vuxna. Ur innehållet: Hjärnan, skademekanismer och prognos. Vanliga funktionsnedsättningar med fokus på kognition och minne. Att kartlägga och välja fokus för behandling. Olika behandlingsstrategier - vad fungerar bäst? Rita Ehrenfors är leg. arbetsterapeut och doktorand vid institutionen Neurobiologi, vårdvetenskap och samhälle på Karolinska institutet. Hon har mångårig erfarenhet av hjärnskaderehabilitering och är för-fattare till flera böcker i ämnet.

Riktat sig till	Främst till yrkesverksamma. Anhöriga är också välkomna
Tid	26 september 2012, 09.00-12.00
Plats	Rosenlund, Tideliussgatan 12, Stockholm
Kostnad	400 kronor exkl moms. Anhöriga kostnadsfritt
Ansvarig	Kristina Eklund, 08-123 350 22, kristina.eklund@sll.se
Sista anmälningdag	2 september på www.habilitering.nu/kalendarium

KONFERENS: Fokus på autism – Från diagnos till funktion

De nya diagnoskriterierna i DSM-5, ICF samt vårdprogram är konferensens huvudprogram, med bland andra **Christopher Gillberg, Sally Rogers, Sven Bölte** och **Mats Granlund. Timothy Michael Buie** och **Gina Davies** talar om kommunikation och mag-tarmproblematik. Aktuell forskning inom autismområdet presenteras. Konferensen Fokus på autism arrangeras av Autismforum tillsammans med bland andra KIND. För mer information se www.fokusautism.se.

Riktat sig till	Alla intresserade
Tid	26-27 april, 9.30-17.15 och 8.30-16.30
Plats	City Conference Center, Stockholm
Kostnad	2 500:- exkl moms för yrkesverksamma. 1 250:- inkl moms för anhöriga
Sista anmälningdag	1 mars på www.fokusautism.se

Föredrag för yrkesverksamma

Hur man kan förstå eller uppleva döden när man har en utvecklingsstörning?

23 februari, 13.00-16.00. Kostnad: 400:- exkl moms, eftermiddagskaffe ingår. Anmälan senast 5 februari.

Kommunikation och AKK – alla har rätt till en bra kommunikation

6 mars, 9.00-15.00. Kostnad: 600:- exkl moms, kaffe för- och eftermiddag ingår, ej lunch. Anmälan senast 12 februari.

Mångfaldskompetens i arbetet

7 mars 09.00-16.15. Kostnad: 600:- exkl moms, kaffe för- och eftermiddag ingår, ej lunch. Anmälan senast 26 februari.

Tuberös skleros complex (TSC) – everolimus och andra nya behandlingsmetoder

16 mars 9.30-16.00. Kostnadsfritt. Anmälan senast 27 februari.

Hur undvika och bemöta konflikter

21 maj, 13.00-16.30. Kostnad 400:- exkl. moms. Anmälan senast 22 april.

Kurser på lokala habiliteringscenter

”Från tonår till vuxenliv...” temakvällar på HC Mörby för ungdomar och vuxna

20 februari	Kärlek och sexualitet
21 mars	Arbete och daglig verksamhet
18 april	Aktivitetsersättning och godmanskap
	Läs mer på www.habilitering.nu/taby

Riktat sig till	Anhöriga till ungdomar med funktionsnedsättning
Plats	Mörby för ungdomar och vuxna, Svärdvägen 11 plan 3, Mörby
Anmälan	Kurator Leena Tammi, 08-123 358 30, leena.tammi@sll.se

Anmälningssblankett

Jag/vi anmäler oss till följande:

Kurs/utbildning _____

Kursens datum _____

Habilitering & Hälsa hanterar nedanstående uppgifter i ett kursadministrativt system. Uppgifterna lämnas inte ut till utomstående och raderas inom ett år efter anmälan.

Jag/vi samtycker till att personuppgifterna sparas i Habilitering & Hälsas kursadministrativa system i enlighet med personuppgiftslagen.

Namn _____

_____

E-post _____

Adress _____

Postnr _____ Postadress _____

Telefon _____ Mobil _____

Jag/vi är

Förälder

Anhörig/Närstående

Personal

Egen funktionsnedsättning

Behov av tolk _____

Jag/vi har kontakt med följande habiliteringscenter (eller motsvarande)

_____

Funktionsnedsättning

_____ Födelseår _____

Jag vill få nyhetsbrev via e-post med aktuella utbildningar för anhöriga.

Skickas till

Habilitering & Hälsa/Informationsenheten

Box 17056

104 62 Stockholm

Bekräftelse skickas när anmälningstiden gått ut.

Anmälningssblankett

Jag/vi anmäler oss till följande:

Kurs/utbildning _____

Kursens datum _____

Habilitering & Hälsa hanterar nedanstående uppgifter i ett kursadministrativt system. Uppgifterna lämnas inte ut till utomstående och raderas inom ett år efter anmälan.

Jag/vi samtycker till att personuppgifterna sparas i Habilitering & Hälsas kursadministrativa system i enlighet med personuppgiftslagen.

Namn _____

_____

E-post _____

Adress _____

Postnr _____ Postadress _____

Telefon _____ Mobil _____

Jag/vi är

Förälder

Anhörig/Närstående

Personal

Egen funktionsnedsättning

Behov av tolk _____

Jag/vi har kontakt med följande habiliteringscenter (eller motsvarande)

_____

Funktionsnedsättning

_____ Födelseår _____

Jag vill få nyhetsbrev via e-post med aktuella utbildningar för anhöriga.

Skickas till

Habilitering & Hälsa/Informationsenheten

Box 17056

104 62 Stockholm

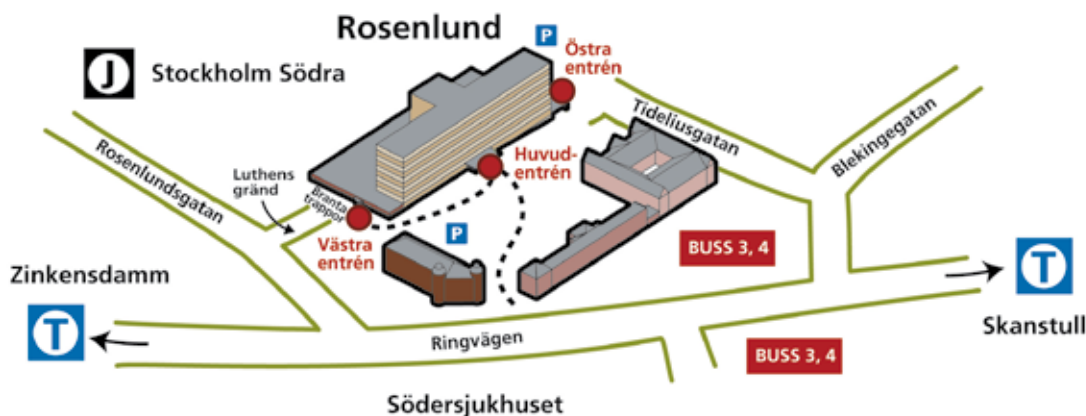
Bekräftelse skickas när anmälningstiden gått ut.

FORUM FUNKTIONSHINDER

– informationscenter, bibliotek, rådgivning, utbildning, arrangemang

Välkommen till oss!

- Besök biblioteket med böcker, filmer, tidningar och informationsmaterial
- Ställ frågor via e-post, telefon eller direkt till våra vägledare i biblioteket
- Ta del av utbildningar, föredrag och arrangemang

Utbildning

☎ 08-123 350 20

Telefonrådgivning

Måndag – fredag, 08.00-16.30

☎ 08-123 350 10, texttelefon 08-123 350 40

Bibliotek

Måndag – torsdag, 12.30-16.30

Torsdagar 2012 med extra öppettid: 12.30-19.00

Våren: 26 jan, 23 febr, 29 mars, 26 april, 31 maj

🏠 Tideliugsgatan 12, huvudentrén, plan 7

☎ 08-123 350 30 📠 08-123 496 32

✉ Box 17056, 104 62 Stockholm

@ forumfunktionshinder@sll.se

🌐 www.habilitering.nu/forumfunktionshinder